

Edicija INTEGRALI

knjiga 10

Urednik:
Alen Bešić

Naslov originala:
Paul Bowles
The Delicate Pray and Other Stories

Copyright © Rodrigo Rey Rosa, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950
All rights reserved

Copyright © za ovo izdanje KCNS, Novi Sad i Partizanska knjiga,
Kikinda, 2023.

Copyright © za prevod Igor Cvijanović i KCNS, Novi Sad, 2023.

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti niti reprodukovati u bilo kom obliku bez pismene saglasnosti izdavača.

Pol Bouls

NEŽNI PLEN I DRUGE PRIČE

S engleskog preveo
Igor Cvijanović

2023

mojoj majci, koja mi je prva čitala Poove priče

PASO ROHO

Kad je stara senjora Sančes umrla, njene dve ćerke Luća i Čalija odlučile su da posete svog brata na njegovom ranču. Odane majci, dogovorile su se da se ne udaju dok je ona živa, a sad kad nje više nije bilo i kad su obe već zašle u četrdesete, venčanje u porodici je delovalo jednako daleko kao i ranije. One to sebi, međutim, verovatno ne bi priznale. U potpunosti razumevajući svoje sestre, don Federiko im je predložio da izađu iz grada i dođu u Paso Roho na nekoliko nedelja.

Luća je stigla u crnoj haljini od krepa. Za nju je smrt bila od onih pojava u životu koje se događaju s izvesnom redovnošću, pa se stoga morala naznačiti spolja. Inače se njen život nije nimalo promenio, sem što će na ranču morati da se navikne na potpuno novu poslugu.

„Bedni Indijanci su životinje koje govore“, rekla je don Federiku prve noći dok su pili kafu. Bosonoga devojka je upravo bila iznela posuđe za desert.

Don Federiko se osmehnuo. „Dobri su ljudi“, rekao je promišljeno. Godine provedene na ranču su mu snizile očekivanja, pričalo se, jer iako je svake godine provodio mesec ili malo duže u prestonici, tamošnji društveni život ga je sve manje zanimao.

„Ranč mu izjeda dušu malo-pomalo“, Luća je govorila senjori Sančes.

Stara gospođa joj je samo jednom odgovorila. „Ako mu je nešto i moralo izjesti dušu, neka to onda bude ranč.“

Osvrnula se po svedenoj starinskoj trpezariji jednostavno ukrašenoj palminim listovima i granama. „Voli ovo mesto jer je sve njegovo“, mislila je, „a neke stvari mu nikad ne bi mogle pripadati da se nije svesno promenio da im se prilagodi.“

Ta misao nije bila u potpunosti prihvatljiva. Znala je da ga je ranč usrećio i da je zbog njega postao trpeljiv i mudar; činilo joj se da je tužno što to nije mogao biti, a da ne izgubi sjaj civilizacije. A njega je svakako bio izgubio. Imao je seljačku kožu – preplanulu i posvuda izboranu. Sporo je govorio poput ljudi koji povremeno dugo žive u prirodi. A variranje njegovog glasa je ukazivalo na strpljenje koje često potiče od obraćanja životinjama umesto ljudima. Luća je bila razborita žena; ipak, nije mogla da izbegne žal u izvesnoj meri što je njen mlađi brat, koji je nekad bio najbolji plesač među članovima društvenog kluba, postao taj mršavi tihi čovek tužnog lika koji sedi preko puta nje.

„Mnogo si se promenio“, odjednom je rekla, vrteći sporo glavom s jedne na drugu stranu.

„Jesam. Čovek se ovde promeni. Ali ovo je dobro mesto.“

„Dobro je, jeste. Ali veoma tužno“, rekla je.

Nasmejao se. „Nije nimalo tužno. Navikneš se na mir. A onda shvatiš da nije nimalo mirno. Ali ti se nikad ne menjaš previše, zar ne? Čalija je drugačija. Jesi li primetila?“

„Ah, Čalija je oduvek bila luda. Ni ona se ne menja.“

„Menja. Mnogo se promenila.“ Pogledao je pored zadimljene petrolejke, u mrak. „Gde je ona? Zašto ne pije kafu?“

„Pati od nesаницe. Nikad je ne pije.“

„Možda će je naše noći uspavati“, rekao je don Federiko.

Čalija je sedela na gornjoj verandi na blagom noćnom poetarcu. Ranč je bio smešten na velikoj čistini koja je držala džunglu na rastojanju sa svih strana, ali su se majmuni dovikivali s jednog kraja na drugi, kao da ni čistina ni ranč ne postoje. Odlučila je da odloži odlazak na spavanje – tako će kraće morati da podnosi mrak ako ostane budna. Stihovi pesme koju je pročitala u vozu pre dva dana još su joj bili u mislima: „*Aveces la noche...* Ponekad te noć povede sa sobom,

obavije te i nosi, ostavljajući te okupanu snom na obodu jutra.“ Ti stihovi behu utešni. Ali tek je sledio strašan stih: „A ponekad noć ode bez tebe.“ Pokušala je da pređe sa slike novog suncem okupanog jutra na potpuno stranu pomisao: kono-bara u klubu na plaži u Puntarenasu, ali je znala da je ona druga misao vreba u tami.

Nosila je jahačke pantalone i kaki košulju raskopčanu oko vrata, kad je putovala iz prestonice, a Lući je unapred najavila kako namerava da u takvoj odeći provede sve vreme u Paso Rohu. Prepirala se s Lućom na stanici.

„Svi znaju da je mama umrla“, rekla je Luća, „a oni koji nisu zgranuti, ismevaju te.“

S dubokim prezirom u glasu, Čalija je odgovorila: „Ti si ih nagovorila, pretpostavljam.“

Dok je voz vijugao kroz planine ka *tierra caliente*, odjednom je rekla, bez ikakvog povoda: „Crno mi ne stoji.“ Luću je istinski uznemirilo što je u Puntarenasu otišla da kupi grimizni lak kojim je pažljivo namazala nokte u hotelskoj sobi.

„Ne smeš, Čalija!“, povikala je sestra razrogačenih očiju. „Nisi to nikad pre radila. Zašto sad?“

Čalija se nasmejala prekomerno. „Iz hira!“, rekla je, šireći nalakirane nokte pred sobom.

Glasni koraci su dopirali sa stepenica i duž verande, koja se blago zatresla. Sestra ju je zvala: „Čalija!“

Oklevala je na tren, a onda rekla: „Da?“

„Sediš u mraku! Čekaj. Doneću ti lampu iz sobe. Ne mogu da verujem!“

„Insekti će navaliti“, usprotivila se Čalija, koja, premda ne u dobrom raspoloženju, nije želela da joj ga iko kvari.

„Federiko kaže da neće!“, vikala je Luća iz kuće. „Kaže da nema insekata! Bar ne onih koji ujedaju!“

Ubrzo se pojavila s malom lampom koju je stavila na sto pored zida. Sela je na viseću ležaljku u blizini i nežno se zaljuljala,

pevušeci. Čalija ju je smrknuto pogledala, ali se činilo da je ne vidi.

„Kako je vruće!“, uzviknula je Luća napokon.

„Nemoj da se umaraš toliko“, predložila je Čalija.

Čutale su. Uskoro se povetarac prometnuo u snažan vetar, koji je zaduvalao iz pravca dalekih planina; ali je bio i vreo, kao dah džinovske životinje. Petrolejka je zatreperila, kao da će se ugasiti. Luća je ustala i prigušila je. Dok je Čalija pomerala glavu da je osmotri, pažnju joj je privuklo nešto drugo, pa je brzo usmerila pogled ka zidu. Nešto džinovsko, crno i hitro ukazalo se tamo tren ranije; sad nije bilo ničega. Pomno je gledala to mesto. Zid je bio prekriven kamenčićima preko kojih su nehajno naneseni žbuka i beli kreč, tako da je površina bila vrlo hrapava i puna velikih rupa. Iznenada je ustala i prišla zidu, zagledajući ga izbliza. Sve rupe, velike i male, bile su prožete beličastim levcima. Videla je da iz nekoliko levaka štrče duge, žustre noge paukova koji su živeli u njima.

„Luća, ovaj zid je prepun čudovišta!“, povikala je. Buba je proletela pokraj petrolejke, predomislila se i sletela na zid. Najbliži pauk je pohitao ka njoj, dograbio ju je i nestao s njom u zidu.

„Ne gledaj ih“, posavetovala ju je Luća, ali je zabrinuto osmatrala pod oko svojih nogu.

Čalija je dovukla krevet nasred sobe i pomerila stolić kraj njega. Dunula je da ugasi lampu i legla na tvrdi madrac. Noćni insekti su se oglašavali nepodnošljivo bučno – beskrajni, divljački krik glasniji od vetra. Sva vegetacija je bila suva. Čulo se milion vrsta struganja dok je vetar fijukao kroz nju. S vremena na vreme majmuni su se dozivali s različitih strana. Poneka noćna ptica bi povremeno zakreštala, ali se njen glas utapao u upornoj pesmi insekata i šumu vetra iznad uzavrelog predela. I bio je mrkli mrak.